

տիկանը դարձեալ պահանջում է որ բանաստեղծ յանձնէ ինքն ինքն և լաւ նորին գերազանցութեան հրամանը։ Այդ ինչն չէ աջողութեամբ առաջանալին, բայց ժողովուրդը վրդովւում է Թէն հաստատ լինա՞նք որ պ. նահանգապետը ստաւոր յանդիմանել է ոտակալին, նրա արդարեւ համար, բայց արդէն ուշ էր, որովհետեւ անհատ լինար արդէն եղած էր։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

„Times“ ԼՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐԵՎԵԼԻԱՆ ԲԱՊԱՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

„Times“ լրագիրը, խօսելով միացեալ նաւատորմի լուծվելու մասին, յայտնում է, որ Անգլիան առաջվայ պէս պատրաստ է օգնել արեւելեան հարցի վերջնականապէս լուծվելուն, բայց Արեւելքի մէջ առանձին շահեր չունենալով, այլ զմեռ սկզբնապատճառ չի գտնւոյ։

Այս խաղաղական յայտնութեան մէջ բաւական խորամանկութիւն կայ։ Այդ յայտնութիւնը չէ խանգարում անգլիական մինիստրութեան ազատ գործողութիւններին, որի հետ „Times“ լրագիրը յայտնութիւնները բարեկամական են, ուրեմն ամենքը համոզված են, որ „Times“ լրագիրը յայտնած կարծիքները անգլիական պաշտօնական շրջանների կարծիքներ են։

Այն ժամանակից, երբ Վրացական տեղեկացաւ, որ միացեալ Լեւոնայի գործողութիւնները անաջող հետեւանքներ պէտք է ունենային, նա համոզվեցաւ, որ Արեւելեան խնդիրը չուտով լուծելու համար պէտք է Թոյլ տալ թիւրքերին, որ նա ամեն տեսակ սխալներ անէ, որոնք անպատճառ կորուստի կը հասցնեն օսմանեան պետութիւններ։ Այս համոզմունքը առիթ տուեց, որ Վրացական արտասանեց խնդրի յորդմանի մօտ ընթերցողներին յայտնի ծառը։

Արեւելեան հարցի վերջնականապէս վրձնվելը այնպէս պէտք է հասկանայ, որ այդ վիճակը բոլոր պետութիւնների համար ցանկաւ դժուարութիւն ունենայ։ Յայտնի է, որ պետութիւնները ցանկանում են պահպանել սուլթանի իշխանութիւնը Բալկանեան թերակղզու վրա, բայց այնպէս որ նա չը սպառնայ Եւրոպական խաղաղութեանը։ Եթէ „Times“ լրագիրը ձգտում է խորապէս արդարապէս է Վրացական մինիստրութեան հայացքները, ուրեմն պէտք չէ նեխարել, որ անգլիական կառավարութիւնը հրաժարվում է արեւելեան գործերի մէջ խառնվելուց, այլ ընդհանրապէս նա աւելորդ է համարում թիւրքերի տիրապետութիւնը։ Արեւելքի մէջ Անգլիական կառավարութիւնը պատրաստ է օգնել միւս պետութիւններին սուլթանի իշխանութիւնը պահպանելու համար, բայց նա մտադիր չէ առանց միւս պետութիւնների օգնութեան պատեղի սուլթանի իշխանութիւնը։ Անգլիայի շահերը չեն փնտրվի, եթէ ամբողջ Բալկանեան թերակղզին կանցնէ նրա ընտանիք քրիստոնեայ ազգութիւնների ձեռքը։

Այս պրոպագանդիստիկ ունենալուց յետոյ, այնուամենայնիւ կարող է պատահել, որ Անգլիան կը խառնվի յոյն-թիւրքական պատերազմի մէջ։ Անգլիայի շահերը պահանջում են, որ Բալկանեան շրջանները չը քրիստոնեայի ձեռքն անցնեն, եթէ Եւրոպական համաձայնութեան խնդրաբանը յոյն-թիւրքական պատերազմի պատճառ կը զանալ, անգլիական կառավարութիւնը ստիպված կը լինի միջոցներ գործադրել, որ յունական ափերը վտանգի չեն ընկնարկեն։

Այս բոլորից երևում է, որ անգլիական կառավարութիւնը իսկապէս է լոյս տալ, որ անցքերը Բալկանեան թերակղզու վրա ազատ ընթացք ունենան և մի և նոյն ժամանակ պատրաստ լինել միայնակ կամ միւս պետութիւնների հետ, խառնվել գործի մէջ, երբ այդ բանը կը պահանջեն Անգլիայի շահերը։ Ինչպէս „Times“ լրագիրը այդ յօդուածը, նոյնպէս Վրացական ծառը ակնարկում են Եւրոպական համաձայնութիւնը խանգարող պետութիւններին, որ նրանց ընթացքը չի ազատի թիւրքերին, այլ ընդհանրապէս կը շտապեցնի նրա անկման, որ շատ ցանկալի է անգլիական այլմեան կառավարութեան համար։

ՖՐԱՆՍԻԱ

„Temps“ լրագիրը քննում է Ֆրանսիական հարցը Ֆրանսիայում։ Մտանցող լինելով 1875—77 թուականների Ֆրանսիաների վատ գրութեան վրա, երբ հետցհետեւ անկարող ծախսերը բնորոշեց անելի էին լինում և անկարող ծախսեր էին պահանջում և Ֆրանսիական Ֆրանսիաների այլմեան գեղեցիկ գրութեան վրա, լրագիրը հայց է առաջարկում, թէ ի՞նչ տեղ է ծածկված այդ իրողութեան գաղտնիքը։ Լրագիրը կարծիքով Ֆրանսիայի Ֆրանսիաների վրա, որոնք խորհուրդ են տալիս Ֆրանսիային թողնել իր համեստ դիրքը, թէ արտաքին գործերի մինիստրին, որ եռանդով պաշտպանում է թիւրքական խաղաղութիւնը և առաջարկում է նորից այդ խաղաղութիւնը հետեւել։

Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքականութեան ընթացքի անյայտութեան պատճառը այնքան բարդ է, որ լրագիրը չէ, որքան այն յօդուածները, որոնք տպւում են Վաթիկանայի լրագիրների մէջ և հաւարակութեան համար հանելուկ են դարձնում։ Սրանից հետո, „Republique Francaise“ խոսեցաւ խաղաղութիւնը և անում է Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքականութեան մասին, որովհետեւ խաղաղութիւնը չի պահպանում և խաղաղութիւնը չի պահպանում, բայց ժողովուրդը ամուլի թաղի խաղաղութիւնը չէ ցանկանում և որ հակառակ է նրա շահերին, քան ինչ որ նրա անհանգիստ է, որի պահպանելը երկրին խորհուրդ է տալիս այնպիսի մարտիկ, որովհետեւ ծանօթ է նա Ֆրանսիայի պատմութեան, նրա շահերին, նրա իշխանին և վիճակի հետ։ Այնքան խօսքեր լինեցին և նապոլեոն III-ի հրաւերները, որոնց օգնութեամբ նա կարողացաւ Ֆրանսիային պատերազմի մէջ խառնել։

Բացի Վաթիկանայի լրագիրներից, մնացածները թէ հանրապետական և թէ պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։ Ամենից շատ այդ լրագիրները յարձակվում են Վաթիկանայի դիտաւորութիւնների վրա, մտաւանդ չեն պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։ Ամենից շատ այդ լրագիրները յարձակվում են Վաթիկանայի դիտաւորութիւնների վրա, մտաւանդ չեն պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։ Ամենից շատ այդ լրագիրները յարձակվում են Վաթիկանայի դիտաւորութիւնների վրա, մտաւանդ չեն պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։

Դուռն ունէր, արտաքին գործերի մինիստրը հեղուկութեամբ կարողացաւ յաղթել իր հակառակորդներին։ Ամենից յայտնի է, որ այն ժամանակից, երբ Վաթիկան լինելով օկեց կառավարել արտաքին գործերի մինիստրութիւնը, Ֆրանսիայի քաղաքականութիւնը օւնէր էլ խաղաղութիւնը պահպանելու անհրաժեշտ նպատակը միացեալ նաւատորմի լուծվելուն և Անգլիական ծառից հետեւանքներ։ Չափազանց հետաքրքիր էր այն իրողութիւնը, որ գուցե Բոլշիկ պաշտպանում էր թիւրքական քաղաքականութիւնը։ Գտնի որ, գործը այսպիսի ընթացք ստացաւ, վիճարկութիւնները ոչինչ հետեւանքներ չունեցան։

Այդ վիճարկութիւնները նոյնքան քիչ մեկնեցին Ֆրանսիայի ապագայ արեւելեան քաղաքականութիւնը, որքան և „Գեղերի դիրքը“։ Ինչպէս կը վերաբերվի Ֆրանսիան յոյն-թիւրքական հարցին, ի՞նչ ուղղութիւն կ'ունենայ Վաթիկանայի քաղաքականութիւնը, այս բոլոր հարցերը առանց պատասխանի են մնում։

Յայտնի է, թէ Դժուար է հաւատալ „Republique Francaise“ և „Journal des Debats“ Վաթիկանայի լրագիրներին, որոնք խորհուրդ են տալիս Ֆրանսիային թողնել իր համեստ դիրքը, թէ արտաքին գործերի մինիստրին, որ եռանդով պաշտպանում է թիւրքական խաղաղութիւնը և առաջարկում է նորից այդ խաղաղութիւնը հետեւել։

Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքականութեան ընթացքի անյայտութեան պատճառը այնքան բարդ է, որ լրագիրը չէ, որքան այն յօդուածները, որոնք տպւում են Վաթիկանայի լրագիրների մէջ և հաւարակութեան համար հանելուկ են դարձնում։ Սրանից հետո, „Republique Francaise“ խոսեցաւ խաղաղութիւնը և անում է Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքականութեան մասին, որովհետեւ խաղաղութիւնը չի պահպանում և խաղաղութիւնը չի պահպանում, բայց ժողովուրդը ամուլի թաղի խաղաղութիւնը չէ ցանկանում և որ հակառակ է նրա շահերին, քան ինչ որ նրա անհանգիստ է, որի պահպանելը երկրին խորհուրդ է տալիս այնպիսի մարտիկ, որովհետեւ ծանօթ է նա Ֆրանսիայի պատմութեան, նրա շահերին, նրա իշխանին և վիճակի հետ։ Այնքան խօսքեր լինեցին և նապոլեոն III-ի հրաւերները, որոնց օգնութեամբ նա կարողացաւ Ֆրանսիային պատերազմի մէջ խառնել։

Բացի Վաթիկանայի լրագիրներից, մնացածները թէ հանրապետական և թէ պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։ Ամենից շատ այդ լրագիրները յարձակվում են Վաթիկանայի դիտաւորութիւնների վրա, մտաւանդ չեն պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։ Ամենից շատ այդ լրագիրները յարձակվում են Վաթիկանայի դիտաւորութիւնների վրա, մտաւանդ չեն պահպանողական ուղղութեան բողոքում են և չեն ցանկանում արտաքին այնպիսի միջադարձականութիւն, որ առիթ տալ եւրոպական պատերազմի։

„Justice“ լրագիրը այսպէս է պատասխանում Վաթիկանայի օրդանին։ „Սերը հաւատացած ենք, որ երբեք խաղաղութիւնը ամօթալի է լինում, բայց զգուշութեամբ ձեռք բերված խաղաղութիւնը մեծ ոյժ կը տալ Ֆրանսիական ժողովուրդին իր մէջ պատերազմ չէ ցանկանում, այլ աւելի գործնական արտաքին քաղաքականութիւն, թող նա յայտնէ ինչ էր պատճառները, որոնց մեղք կը քննադատենք։ Մի բան հաստատ կարելի է ասել, որ

որ անկարելի է այդպիսի քաղաքականութեան հետեւել, քանի որ երկրի կառավարում է այնպիսի մինիստրներից, որոնք խաղաղութիւնը պահելու միջոցով և խաղաղութիւնը չեն պահել։ Միայն լաւ կազմակերպված և պատասխանատու մինիստրութիւնը կարող է հետեւել գործնական արտաքին քաղաքականութեանը։

Բնութագրականները, որոնք իրենց իրանց առաջնորդին, իսկ միւսին չընտրեցին, նորեւեմ առիթ տուին հասարակութեանը իրանց մասին խօսելու։ Այդ կուսակցութեան առաջնորդ անգլիացի յայտնեցին, որ նրանք կազմում են պարլամենտական մի նոր կուսակցութիւն „Union democratique“ (ժողովրդական միութիւն) անունով։ Այդ կուսակցութեան հեղինակները չը յայտնեցին նրա պրոգրամը, այլ միայն բաւականացան ասելով, թէ կուսակցութեան անունից կարելի է կարակցանք նրա գործունէութեան պրոգրամը։

Յայտնի է, թէ այն մարդիկ զարմեալ կայսրութիւն են կոմունալ հաստատել Ֆրանսիայի մէջ և քաղաքական իշխանութիւնը օրն է նրանց առաջնորդը։ Այդ կուսակցութեան անդամներից մէկը նորեւեմ հրատարակեց կառավարական մի պրոգրամ, որը իր թէ կազմված է եղել Դապոլեոն III-ի օրդուց, որ սպանեց զուլուսներից, Այդ պրոգրամի մի քանի տեղերը լրագիրները խնդրեցին և գտնում, բայց կասկածում են, որ նա իշխան Դապոլեոնից լինի կազմված։

ՄԵԼՈՒ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

ՄԵԼՈՒ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐ ԸՆԴԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ, 8 դեկտեմբերի Պաշտօնապէս հարգում են, որ գերմանական մասնա-ժողովը ընդունեց պաշտօնապէս հարգողած առաջարկութիւններ յոյն-թիւրքական հարցը միջնորդ դատարանի օգնութեամբ վճարելու մասին։ Եթէ միւս պետութիւնները կը համաձայնվեն այդ առաջարկութեան հետ, Գերմանիան պայման է դնում, որ ամենից առաջ բռնադատուի Թիւրքիան համաձայնեց հետապնդել պետութիւնների միջնորդ դատարանի վճար։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 դեկտեմբերի Այսօր հասաւ Պետերբուրգ դեսպան Սարգիսով։ ՄԱՍԿՎԱ, 8 դեկտեմբերի Համալսարանական խորհուրդը վճարեց ի նկատի ունենալով ուսանողների գրգռված դրութիւնը և տեսնել մտեանալը, դադարեցնել դասախօսութիւնները համալսարանի բոլոր բաժինների մէջ։ ՄՈՍԿՆԱ, 8 դեկտեմբերի Վրացական լրագիրը հաւորում է, որ համալսարանի ընկերորդ հիւանդութեան պատճառով չը մասնակցեց խորհուրդին։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 6 դեկտեմբերի Միւնխենը Արագայ յանձնեց ռուսաց կառավարութեան արտասահմանեան բանկերներին պաշտօնապէս հերքել տարածված լուրերը, որ Վրացիների հարկ պետական արժէթղթի վրա գործադրելու մասին Վիլիգեդեմբերի կուսակցների հարկի նախագիծը չէ վերաբերում պետական արժէթղթերին։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 7 դեկտեմբերի Միւնխենը հարգում է Ռուսում կայացաւ մինիստրների խորհուրդի արտաքին կարգի նիստ, որին մասնակցում էին Վիրս և Միլիանին Ուոլհեստ Զիման և լուսնական հարցերը փոփոխութեան են։ Թարվիցան „Herold“ հաստատում է, որ Ռուսաստանի խաղաղ քաղաքականութիւնը այդ նիստի ժամանակ նորից ապացուցվեցաւ։